

Stranden bedehus feirer 100 år

11. juni 2006

Det hadde vært kristent foreningsarbeid på Flateby i mange år før bedehuset ble bygget. Så vidt vi vet startet den organiserte kristne virksomheten med at Thomas Grønland flyttet hit i 1859 og begynte som lærer på Stranden skole. Lærer Grønland var fylt av Hans Nielsen Hauges ånd og visjoner om en fri lekmannsforkynnelse, og begynte snart med oppbyggelige møter.

Etter noen år gikk han i spissen for oppstart av Stranden misjonsforening (NMS), som ganske snart ble kalt "Grønlandsmissionen" og senere "Gamlemisjonen" blant folk på Flateby. I en historisk oversikt fra 1936 står det at Laurits Flateby startet søndagsskole her ca 1885, men vi vet også at det var en stor 100-års jubileumsfest for søndagsskolen i 1944. Det finnes ingen dokumenter som kan bekrefte at søndagsskolen ble startet så tidlig, men noen hadde vel informasjon om dette i 1944.

Det er fortalt mye om omreisende emisærer, men det var faktisk ikke så mange av dem til å begynne med. Taler var stort sett Thomas Grønland, og etter hvert også andre lærere ved Stranden skole og andre i lokalmiljøet. Men rundt 1860-70 hadde vi iblant besøk av omreisende bokselgere fra Lutherstiftelsen forlag, som solgte bøker om dagen og holdt møter om kvelden.

En av de få vekkelsene vi hadde på Flateby på den tiden sto to svenske jenter for. Ca 40 kom til tro, og bøyde kne for Herren, men dette varte dessverre ikke så lenge etter at jentene dro. En mer dyptgripende vekkelse skjedde under besøk av "Sidejensen" fra Kristiania. Flere som kom til tro den gang ble meget aktivt med i arbeidet videre.

Møtene den gang ble holdt rundt om på gårdene, først og fremst på Haug, Haugsten og Flatebygårdene. Senere leide foreningen salen i andre etasje på Stranden skole. Ener Haugsten på Haugsten gård opprettet et legat, og rentene av dette ble brukt til å betale for leie av lokale.

I 1902 ble Enebakkstranden indremissionsforening stiftet. Det var meget stor virksomhet med oppbyggelige møter i denne tiden. Protokollen forteller om ca 70 møter i 1904-05. Det var derfor ganske naturlig at det etter hvert meldte seg behov for et eget lokale. Saken ble diskutert frem og tilbake i betyrelsen, og i indremisjonsforeningens protokoll står det således at lese:

Aar 1905 den 7de juli samledes indremissionsforeningen paa Stranden skole for at velge komite til at forestaa bygningen af et bedehus. Tilstede var 4 medlemmer. Til komite valgtes Laurits Fladeby, Martin Bakken, Johan Smaatta og Martin Fladeby. Alle med aklamation. Det bestemtes at huset skulde staa paa Martin Melgaards grund. Han er villig til at sælge 1 maal for 150 kr. For at skaffe de fornødne midler tilveie besluttede man at optage et laan samt tegne frivillige bidrag.

Det var tydeligvis enkelt å få både lån i Enebakk sparebank og frivillige bidrag til byggeprosjektet. Det ble utvist en imponerende dugnadsinnsats, og før året var omme sto bedehuset ferdig. Innvielsen skjedde pinseaften, 3. juni 1906. I 1929 ble tomten utvidet med et halvt mål, til en pris av 100 kr.

I 1951 ble det oppdaget råte i gulvet her., og det måtte skiftes. I 1955 ble det foretatt en større overhaling, og en del større arbeider ble utført: Isolering av tak og vegger, legging av takstein

og montering av oljekamin. Under foreningens 75-års fest i 1977 ble det lagt frem planer for et tilbygg, og det ble ferdig i 1980. De senere år er det elektriske anlegget lagt om og i fjor ble det lagt nytt gulvbelegg i Storsalen.

Hovedforening og eier av bedehuset var indremisjonsforeningen, men huset ble også samlingspunkt for en rekke andre foreninger på Flateby. På midten av 30-tallet var Unges misjonsforening den største, med 80 medlemmer, fra 14 til 85 år. Unges misjon - senere Misjonsringen, ble startet i 1928 og holdt det gående frem til ganske nylig.

Indremisjonsforeningens ”kvinnelige avdeling” holdt møtene rundt om i hjemmene og bidro allerede ganske tidlig til å sikre bedehusets økonomi. Barneforeningen Vårsol, som kun var for piker, var misjonsforeningens barnearbeid og ble stiftet ca 1902. I 1911 ble det stiftet en Kinamisjonsforening, i 1914 startet Sjømannsmisjonen opp og i 1917 fikk vi en forening under Santalmisjonen. I 30-årene ble det drevet en gutteklubb her noen år, og i 1942 startet yngres-foreningen, som holdt det gående i over 40 år. I nyere tid var det også et gospelkor knyttet til bedehuset, og for drøyt 10 år siden startet det opp en ungdomsklubb som holdt det gående noen år. Søndagsskolen ble drevet i mange år, og ble etter hvert avløst av S-klubben. Kirkeringen har også hatt noen av sine møter her.

Bedehuset ble også leid ut til andre kristne organisasjoner på Flateby. Dette gjaldt bl a Frelsesarmeen og Misjonsforbundet. En periode hadde også pinsevennene sine møter på Stranden bedehus, og både gutte- og jentespeiderne har holdt hus her.

Referat fra styremøte våren 1946:

Flateby pinsemenighet tillates å benytte Bedehusets lille sal -. Leien settes til kr 2 pr gang, uten rengjøring. Forutsetningen er at Flateby pinsemenighets ledelse sørger for at der holdes streng orden under møtene, samt påser at der i forkynnelsen ikke forekommer noe som støter an mot Indremisjonens grunnregler, Guds ord og den evangelisk lutherske bekjennelse.

Fra 1913 ble det altså holdt gudstjenester ganske regelmessig på Stranden bedehus kontinuerlig frem til i dag. Av årsoversiktene ser det ut til at antall gudstjenester var ganske fast, ca 6 i året. De første 50-60 årene ble det ikke betalt leie for gudstjenestene.

Bedehuset er også leid ut til mange ulike formål, Vannverket, Enebakk sparebank, helselaget, Sanitetsforeningen osv. Mange har også hatt minnesamvær på bedehuset. Bedehuset ble brukt ved flere Stortings- og kommunevalg og var under det første krigsåret rekvirert til gamle og syke som ble sendt hit fra Lillestrøm. Mange av de innfødte godt voksne kan også minnes juletreffene med skikkelig store ringer som gikk gjennom kjøkkenet og Lillesalen. Og bedehuset var virkelig i aktiv bruk: I protokollen fra 1944 står det ganske nøkternt at det var 249 møter og fester på bedehuset i løpet av året.

I en meget omfattende avisartikkel fra 30-års jubileet i 1936 kan vi lese:

Fra dette bedehus har nu i Guds ord gjennom 30 år blidt spredt ut over kretsen, og mange er det som her på dette sted i disse år har funnet frem til frelse og fred. Både gamle og unge har nydt godt av den forkynnelse som har lyst her fra denne talerstol, og mangen en benådet synder har her fått glede sig over å få være med i Herrens gjerning. For stedets befolkning er bedehuset blitt et åndelig centrum som de ser opp til og respekterer.

Det er bare å slutte seg til dette også i dag, og fastslå at bedehuset har vært til velsignelse også de siste 70 årene. Riktignok har aktiviteten avtatt merkbart siden den gang, men det er fortsatt liv og røre der, i hvert fall av og til. Ikke minst fra elevene på Stranden skole som dette skoleåret har inntatt lokalene ”etter skoletid” på tirsdags ettermiddager.